

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJĄ IR LIETUVOS KARIUOMENĘ

2021-12-06 Nr. 4D-2021/1-1277
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2021 m. spalio 13 d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl negauto / netinkamo atsakymo į jo klausimus, skirtus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai (toliau vadinama ir – KAM).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodyta:

2.1. „[...] mano klausimas 2021-10-01 d. KAM <...> buvo (1 KLAUSIMAS) „*Kur bėgti, slėptis, o gal kastis bunkerius partizaniniam pasipriešinimui?*“ 2021-10-05 d. gautas anonimo iš [...] viešųjų ryšių skyriaus el. pranešimas, kuriame atsakymo į mano klausimą nėra: „*Informuojame, kad Lietuvos kariuomenė žiniasklaidos priemonių skelbiama turinio nekontroliuoja, tai – kitų valstybės institucijų atsakomybė*“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2021-10-05 d. pakartotinai klausiu: „*KAM dar kartą prašau [...] mano teisių nepažeisti ir tinkamai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, pateikti į klausimą atsakymą tokį, kuris atlieptų į jo turinį arba nurodyti, kodėl negalite į jį atsakyti.*“ 2021-10-05 d. mjr. G.C. išdėsto tvarką [...], bet atsakymo į klausimą vis dar nėra: „*Už civilinę saugą taikos metu (taip pat ir ekstremalios situacijos metu) atsakinga vietos savivaldybė, kurios specialistai ir numato reikiamas procedūras, kaip elgtis ekstremaliosios situacijos atveju. Lietuvos kariuomenė tai darytų karo atveju; karo padėtis Lietuvoje skelbiama Lietuvos Respublikos Prezidento ir Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu*“;

2.3. „2021-10-05 d. nerimaudamas dėl savo saugumo, [...], siekdamas aiškumo, papildomai KAM teiraujosi dėl paskelbto karo, o 2021-10-12 d., suprasdamas, kad karo veiksmai gali trukdyti tinkamai informuoti piliečius [...] primenu apie savo klausimą: (2 KLAUSIMAS) „*Tai ar jums žinoma, kad dabar vykta karas su Baltarusija, kaip skelbia žiniasklaida? O gal karo padėtis yra, tik jūs (KAM) apie tai nežinote?*“ 2021-10-12 d. mjr. G. C. atsako: „*Sveiki, į jūsų užklausą atsakyta spalio 5 d., papildomos informacijos šia tema neturime*“;

2.4. „Taigi, KAM pateikti du klausimai, į kuriuos atsakymo vis dar nėra, nors KAM mano, kad į juos atsakė.“

3. Seimo kontrolieriui konkretus prašymas nesuformuluotas, tačiau iš Skundo turinio nustatyta, jog Pareiškėjas siekia, kad būtų apgintos jo galimai pažeistos teisės ir teisėti interesai.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2021 m. spalio 26 d. raštu Nr. 4D-2021/1-1277/3D-2467 kreipėsi į krašto apsaugos ministrą prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes ir atsakyti į Seimo kontrolieriaus pateiktus klausimus.

2021 m. lapkričio 9 d. Seimo kontrolierius gavo Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos 2021 m. lapkričio 9 d. raštą Nr. 12-01-1863. Šiame rašte, be kita ko, nurodoma:

4.1. „Pareiškėjo pirmasis kreipimasis, 2021 m. spalio 1 d. pateiktas elektroniniu paštu, buvo gautas ir tą pačią dieną registruotas krašto apsaugos sistemos dokumentų valdymo sistemoje, registracijos Nr. ASK-602“;

4.2. „Kadangi Pareiškėjo laiško, registruoto bendroje krašto apsaugos sistemos dokumentų valdymo sistemoje, turinys priskirtinas Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) kompetencijai, užregistruotas laiškas buvo perduotas LK vadui rezoliucijai įrašyti. LK vadas laišką skyrė LK Strateginės komunikacijos departamentui. Kitus du kartus (Seimo kontrolieriaus rašte minimomis 2021 m. spalio 5 d. ir 2021 m. spalio 12 d.) Pareiškėjas kreipėsi į LK Strateginės komunikacijos departamento Karinių viešųjų ryšių skyriaus viršininką mjr. G. C. bendruoju LK elektroniniu paštu <...>“;

4.3. „Pažymėtina, kad Pareiškėjo 2021 m. spalio 1 d. siųstas elektroninis laiškas nebuvo pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, kaip to reikalauja Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ 19 punkto normos („19. Prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą.“), jis nepageidavo gauti laiško gavimo ir registravimo institucijoje patvirtinimo pagal Taisyklių 24 punktą („24. Priėmus prašymą ar skundą, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas paštu arba elektroninėmis priemonėmis, asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos asmens nurodytu adresu arba elektroninio pašto adresu išsiunčiama Taisyklių priede nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus.“). Vengdami įsivelti į susirašinėjimą apie prašymų pateikimo elektroninėmis priemonėmis tvarką ir siekdami Pareiškėjui atsakyti kaip įmanoma greičiau, jo neinformavome, kuri krašto apsaugos sistemos institucija nagrinės Skundą. Atsakymas Pareiškėjui buvo pateiktas jau antrąją termino skaičiavimo darbo dieną nuo kreipimosi dienos, t. y. greičiau nei po reikalavimo Pareiškėjui identifikuotis kvalifikuotu el. parašu arba po informavimo, kad jam atsakys kita krašto apsaugos sistemos institucija. Kadangi Pareiškėjas nenurodė namų adresu ir nebuvo galimybės nurodyti konkrečios savivaldybės, kurios atsakomybei priklauso jam rūpimas klausimas, atsakyme Pareiškėjui buvo suteikta bendra informacija apie už civilinę saugą atsakingas institucijas taikos metu. Nors Pareiškėjas klausimą kelia vadovaudamasis vien tiktai žiniasklaidos priemonės straipsnio antrašte („Lietuvai paskelbtas karas ne tik pasienyje siunčiant neteisėtus migrantus, bet ir tarptautinėje erdvėje“), taip pat retoriniu klausimu, kylančiu iš šios antraštės („Kur bėgti, slėptis, o gal kastis bunkerius partizaniniam pasipriešinimui?“), klaidingai preziumuodamas, kad žiniasklaidos priemonių skelbiamas turinys yra krašto apsaugos sistemos institucijų atsakomybės sritis, pripažįstame, kad LK atstovas, atsakydamas el. laišku Pareiškėjui, be kito turinio, taip pat galėjo jam suteikti informaciją, kad, tinkamai save identifikavęs ir laikydamasis Visuomenės informavimo įstatymo nustatytų reikalavimų, jis gali pateikti skundą Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai dėl žiniasklaidoje pateiktos jį galimai klaidinančios informacijos.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAI):

5.1. 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 12) subsidiarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu; 13) vieno langelio. Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo administracijos padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus – ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimantis viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusio asmens“;

5.2. 11 straipsnis. *Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas*

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...] 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...]“

6. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), nustatyta:

6.1. „19. Prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą“;

6.2. „35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. [...]“;

6.3. „42. Asmenis aptarnauti institucijose steigiamas vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinys. Jei šis padalinys nesteigiamas, jo funkcijas atlieka institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens sprendimu paskirtas valstybės tarnautojas, atsakingas už asmenų aptarnavimą“;

6.4. „43. Vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinys atlieka šias funkcijas: 43.1. priima prašymus ir skundus, nustato, kokia jų esmė, kokios informacijos reikia sprendimams priimti, kokią informaciją ir dokumentus privalo pateikti asmuo, kuris kreipiasi, numato, kokią informaciją institucija gali gauti iš savo administracijos padalinių, pavaldžių ir kitų institucijų, ir paprašo asmenį, kuris kreipiasi, pateikti informaciją ir dokumentus, kurių institucija negali gauti pati arba kuriuos privalo pateikti šis asmuo, bet jų nepateikia; [...]“

7. Lietuvos kariuomenės nuostatų, patvirtintų Lietuvos krašto apsaugos ministro 2011 m.

rugpjūčio 18 įsakymu Nr. V-953:

14 punktas – „Pagrindinis kariuomenės veiklos tikslas ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu – savarankiškai ir kartu su sąjungininkų ginkluotosiomis pajėgomis ginklu ginti Lietuvos valstybę bei kitas valstybes sąjungininkes.“

Tyrimui reikšminga Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (LVAT), be kita ko, yra konstatavęs:

8.1. „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą [...]. Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, [...], taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...] [...] kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“ (žr. 2012 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012);

8.2. „[...] kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo teisės aktais nustatytos kompetencijos ribose. Kompetencija kaip kompleksas tam tikrų priemonių (uždaviniai, funkcijos, teisės ir pareigos, veiklos formos ir metodai) yra svarbiausia administracinio teisinio statuso sudėtinė dalis (2014 m. sausio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-293/2014). Viešojo administravimo subjekto administracinį teisinį statusą sudaro tokie elementai kaip uždaviniai, funkcijos, teisės ir pan. Kiekvieno šio elemento vaidmuo nurodytame kontekste yra skirtingas, todėl jie negali būti tapatinami arba tam tikros analizės (sisteminės, loginės ir t. t.) būdu iš vieno išvedami kiti. Tai reiškia, kad viešojo administravimo subjekto administracinis teisinis statusas juridiskai turi būti aiškiai ir konkrečiai apibrėžtas teisės aktuose (2013 m. liepos 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-1405/2013). Viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai“ (žr. 2014 m. kovo 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-727/2014; 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015; 2012 m. sausio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A858-257/2012);

8.3. „[...] pagal LVAT praktiką išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį“ (žr. 2012 m. vasario 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A438-97/2012);

8.4. „[...] teikiamai informacijai taikomas reikalavimas, jog ji būtų pateikiama visa, teiktina pagal teisės aktus ir atitinkanti prašymo turinį“ (žr. 2015 m. kovo 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1048-502/2015);

8.5. „[...] į asmenų prašymus pateikiami atsakymai privalo būti konkretūs, aiškūs ir išsamūs [...]“ (žr. 2008 m. lapkričio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-1698/2008).

9. Atsižvelgiant į Skunde aprašytas aplinkybes, atsakingų asmenų paaiškinimus, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

9.1. dėl KAM pareigūnų veiksmų (neveikimo) neinformuojant Pareiškėjo apie jo 2021-10-01 kreipimosi persiuntimo nagrinėti Lietuvos kariuomenei (toliau vadinama ir – LK) priežastis;

9.2. dėl Lietuvos kariuomenės pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2021-10-01, 2021-10-05 ir 2021-10-12 kreipimusis.

Dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) neinformuojant Pareiškėjo apie 2021-10-01 kreipimosi persiuntimo nagrinėti Lietuvos kariuomenei priežastis

10. Skundo tyrimo metu nustatyta:

10.1. Pareiškėjas 2021-10-01 elektroniniu laišku kreipėsi į KAM, pateikdamas nuorodą į „A“ naujienų portalą, kuriame publikuotas straipsnis tema „Lietuvai paskelbtas karas ne tik pasienyje siunčiant neteisėtus migrantus, bet ir tarptautinėje erdvėje“, ir pateikdamas klausimą „Kur bėgti, slėptis, o gal kastis bunkerius partizaniniam pasipriešinimui?“

10.2. KAM, atsižvelgdama į tai, kad Pareiškėjo 2021-10-01 kreipimosi turinys priskirtinas LK kompetencijai, šį kreipimąsi persiuntė nagrinėti LK.

10.3. Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija buvo nustatyta, kad Pareiškėjas nebuvo informuotas apie priežastis, dėl kurių jo 2021-10-01 kreipimasis buvo persiųstas nagrinėti LK.

11. Pagal nustatytą teisinį reguliavimą (šios pažymos 5.2 punktas), prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Pažymėtina, kad VAĮ taip pat įtvirtintas subsidiarumo principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi (šios pažymos 5.1 punktas).

Taigi, viešojo administravimo subjektas (taip pat ir KAM), įvertinęs gauto prašymo ar skundo turinį ir nustatęs, jog negali spręsti jame išdėstytų klausimų arba priimti atitinkamų administracinių sprendimų, persiunčia tokį prašymą ar skundą kompetentingai įstaigai, kuri gali efektyviausiai pagal kompetenciją išspręsti pareiškėjų keliamus klausimus arba problemas. Kaip pažymėjo savo praktikoje LVAT, viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai (šios pažymos 8.2 punktas).

12. Atkreiptinas dėmesys, kad LK pagrindinė užduotis yra ginklu ginti Lietuvos valstybę (šios pažymos 7 punktas), todėl KAM, įvertinusi Pareiškėjo 2021-10-01 kreipimosi turinį ir nusprendusi, kad šis kreipimasis priskirtinas LK kompetencijai, veikė tinkamai, persiūsdama kreipimąsi nagrinėti LK, tačiau aplinkybė, jog Pareiškėjas nebuvo informuotas apie šio kreipimosi persiuntimo LK priežastis, sudaro pagrindą pripažinti, kad KAM, kaip viešojo administravimo institucija, nepaisė gero administravimo ir atsakingo valdymo principų (šios pažymos 8.1 punktas), pagal kurios, spręsdamas įstatymų leidėjo pavestus uždavinius, viešojo administravimo subjektas, be

kita ko, turi veikti taip, kad tie uždaviniai būtų įgyvendinti tinkamai ir pareiškėjai būtų informuojami apie jų kreipimusi nenagrinėjimo, taip pat ir apie jų kreipimusi persiuntimo nagrinėti kitom kompetentingoms institucijoms priežastis.

Kritiškai vertintini ir KAM pateikti paaiškinimai, dėl kokių priežasčių Pareiškėjas nebuvo informuotas apie jo 2021-10-01 kreipimosi persiuntimą LK. Pažymėtina, kad KAM vengimas įsivelti į susirašinėjamą apie prašymų pateikimo elektroninėmis priemonėmis tvarką ir taip siekiant Pareiškėjui atsakyti kaip įmanoma greičiau negali būti laikomas pateisinama priežastimi nepasyti VAI įtvirtintų reikalavimų informuoti pareiškėjus apie jų kreipimusi persiuntimo nagrinėti į kitas kompetentingas institucijas priežastis.

13. Atlikus pirmiau išdėstytų faktinių aplinkybių, atsakingų asmenų paaiškinimų, teisinio reglamentavimo bei teismų praktikos analizę, darytina išvada, kad Pareiškėjo prašymą KAM pareigūnai persiuntė kitai institucijai, t. y. LK, nagrinėti pagal kompetenciją, tačiau apie tai Pareiškėjo VAI nustatyta tvarka neinformavo, todėl Skundo dalis dėl KAM pareigūnų veiksmų (neveikimo) neinformuojant Pareiškėjo apie priežastis, dėl kurių 2021-10-01 kreipimasis persiustas nagrinėti LK, pripažįstama pagrįsta.

14. Kas sietina su KAM argumentu („[...] Pareiškėjo 2021-10-01 siustas elektroninis laiskas nebuvo pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, kaip to reikalauja [...] taisyklių [...] 19 punkto normos [...]“), nurodytu kaip Pareiškėjo neinformavimo apie jo 2021-10-01 kreipimosi persiuntimą nagrinėti LK pateisinančių aplinkybių, akcentuotina, jog, pagal Taisyklių 42 punkto nuostatas, asmenis aptarnauti institucijose steigiamas vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinys, o jei šis padalinys nesteigiamas, jo funkcijas atlieka institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens sprendimu paskirtas valstybės tarnautojas, atsakingas už asmenų aptarnavimą.

Pagal Taisyklių 43 punktą, vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinys, be kitų funkcijų, priima prašymus ir skundus, nustato, kokia jų esmė, kokios informacijos reikia sprendimams priimti, kokią informaciją ir dokumentus privalo pateikti asmuo, kuris kreipiasi, numato, kokią informaciją institucija gali gauti iš savo administracijos padalinių, pavaldžių ir kitų institucijų, ir paprašo asmenį, kuris kreipiasi, pateikti informaciją ir dokumentus, kurių institucija negali gauti pati arba kuriuos privalo pateikti šis asmuo, bet jų nepateikia.

Taigi viešojo administravimo subjektas, gavęs asmens prašymą (skundą), veikdamas pagal atsakingo valdymo principą ir kitus iš jo išplaukiančius principus (šios pažymos 8.1 punktas), kaip viešojo administravimo institucija turi imtis atitinkamų veiksmų siekiant išsiaiškinti, ar pateiktas kreipimasis (ne)turi trūkumų, ar jis atitinka Taisyklėse keliamus reikalavimus, o nustatęs šio kreipimosi trūkumų viešojo administravimo subjektas privalo per protingą terminą apie tai informuoti pareiškėją.

**Dėl Lietuvos kariuomenės pareigūnų veiksmų (neveikimo)
galimai netinkamai nagrinėjant
Pareiškėjo 2021-10-01, 2021-10-05 ir 2021-10-12 kreipimuisis**

15. Skundo tyrimo metu nustatyta:

15.1. Pareiškėjo 2021-10-01 kreipimasis, adresuotas KAM, kuriame pateikta nuoroda į „A“ naujienų portalą, kuriame publikuotas straipsnis tema „Lietuvai paskelbtas karas ne tik pasienyje siunčiant neteisėtus migrantus, bet ir tarptautinėje erdvėje“, bei pateiktas klausimas „Kur bėgti, slėptis, o gal kastis bunkerius partizaniniam pasipriešinimui?“, buvo persiustas nagrinėti pagal kompetenciją LK.

2021-10-05 LK atsakė į Pareiškėjo 2021-10-01 kreipimąsi, informuodama, kad LK žiniasklaidos priemonių skelbiamo turinio nekontroliuoja, tai – kitų valstybės institucijų atsakomybė.

15.2. 2021-10-05 Pareiškėjas pakartotinai el. paštu kreipėsi į LK su prašymu pateikti

atsakymą į 2021-10-01 kreipimesi pateiktą klausimą taip, kad pateiktas atsakymas atitiktų kreipimosi turinį, arba nurodyti, dėl kokių priežasčių atsakymas Pareiškėjui negali būti pateiktas.

LK 2021-10-05 pateikė Pareiškėjui atsakymą į pirmiau paminėtą kreipimąsi, tik paaiškindama, kad už civilinę saugą taikos metu (taip pat ir ekstremalios situacijos metu) atsakinga vietos savivaldybė, kurios specialistai ir numato reikiamas procedūras, kaip elgtis ekstremaliosios situacijos atveju. Lietuvos kariuomenė tai darytų karo atveju; karo padėtis Lietuvoje skelbiama Lietuvos Respublikos Prezidento ir Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu.

15.3. Pareiškėjas, nesulaukęs konkretaus atsakymo į 2021-10-01 kreipimesi pateiktą klausimą, 2021-10-05 ir 2021-10-12 el. laiškais pakartotinai kreipėsi į LK, pateikdamas klausimą „Tai ar jums žinoma, kad dabar vykėtų karas su Baltarusija, kaip skelbia žiniasklaida? O gal karo padėtis yra, tik jūs (KAM) apie tai nežinote?“

LK el. laišku 2021-11-12 informavo Pareiškėją, kad į jo klausimą atsakyta 2021-10-05 raštu, o papildomos informacijos šia tema LK neturi.

16. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 6.2 punktas), atsakymus į prašymus viešojo administravimo subjektas (šiuo atveju – LK) parengia atsižvelgdamas į jo turinį, t. y., į prašymą suteikti administracinę paslaugą (išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą) atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į kitus prašymus atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

17. LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, kad į asmenų prašymus pateikiami atsakymai privalo būti konkretūs, aiškūs ir išsamūs. Teismas išaiškino, kad išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį. LVAT taip pat akcentavo, kad teikiamai informacijai taikomas reikalavimas, jog ji būtų pateikiama visa, teiktina pagal teisės aktus ir atitinkanti prašymo turinį (šios pažymos 8.3, 8.4, 8.5 punktai).

18. Skundo tyrimo metu nenustatyta, kad į Pareiškėjo 2021-10-01, 2021-10-05 ir 2021-10-12 kreipimusis LK būtų atsakiusi konkrečiai, aiškiai ir pagal jų turinį arba būtų paaiškinusi priežastis, dėl kurių atsakymai į Pareiškėjui rūpimus klausimus negali būti pateikti.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjas neprašė LK informuoti jį apie tai, kas yra atsakingas už civilinę saugą taikos arba karo metu ir pan., priešingai, Pareiškėjas savo kreipimosi kėlė konkrečius klausimus, kaip reikėtų elgtis siekiant apsaugoti savo gyvybę ir sveikatą, jei Lietuvai būtų paskelbtas karas. Tai reiškia, kad Pareiškėjas, kreipdamasis į LK, siekė gauti konkrečius patarimus, ką daryti karo metu, tačiau atsakymų į savo klausimus Pareiškėjas negavo, taip pat Pareiškėjui nebuvo aiškiai, išsamiai ir motyvuotai paaiškinta, dėl kokių priežasčių LK negali pateikti atsakymų į jo klausimus.

19. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad LK pareigūnai netinkamai išnagrinėjo Pareiškėjo kreipimusis, t. y., Pareiškėjui nepateikė jo kreipimosi turinį atitinkančių atsakymų ir nesilaikė VAĮ bei Taisyklėse įtvirtintų reikalavimų.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Skundo dalį dėl Lietuvos

Respublikos krašto apsaugos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) neinformuojant X apie jo 2021-10-01 kreipimosi persiuntimo nagrinėti Lietuvos kariuomenei priežastis pripažinti pagrįsta.

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Skundo dalį dėl Lietuvos kariuomenės pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai nagrinėjant X kreipimuis, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

22. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, krašto apsaugos ministrui rekomenduotina:

22.1. imtis priemonių tam, kad ateityje gavus asmens kreipimąsi, susipažinus su jo turiniu ir nustatčius, kad kreipimesi nurodytų aplinkybių nagrinėjimas nepriskirtinas KAM kompetencijai, tačiau priskirtinas kito viešojo administravimo subjekto kompetencijai, apie tai asmuo būtų informuojamas ir jo kreipimasis būtų persiunčiamas nagrinėti pagal kompetenciją laikantis VAĮ 11 straipsnio 4 dalyje reglamentuojamos tvarkos ir terminų;

22.2. užtikrinti, kad, nustatčius, jog pateiktas asmens kreipimasis neatitinka nustatytų reikalavimų (formos, turinio, tinkamai nepasirašytas ir kt.), būtų imtasi aktyvių veiksmų ir kreipiamasi į pareiškėją, jam detalčiai ir aiškiai išaiškinant pateiktų dokumentų / duomenų netikslumus ir kaip juos pašalinti.

23. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos kariuomenės vadui rekomenduotina:

23.1. pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo 2021-10-01, 2021-10-05 ir 2021-10-12 kreipimuisi ir pateikti jam teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą;

23.2. imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams teikiami atsakymai būtų aiškūs, išsamūs, pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis bei atitiktų prašymų (skundų) turinį.

24. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas